

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **N. S.,** zastoupeného Mgr. Bohumilem Budínským, advokátem se sídlem M. Malého 186, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 2. 2005, č. j. 28 Az 132/2004 - 25,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. Bohumila Budínského **se určuje** částkou 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 13. 8. 2004, č. j. OAM-2469/VL-20-04-2004, o neudělení azylu stěžovateli pro nesplnění podmínek podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) až d) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), když namítá

jednak nezákonnost rozhodnutí o zamítnutí jeho žaloby (nesprávné posouzení jeho odůvodněného strachu z pronásledování), dále pak vady řízení (nebylo vedeno a výzvy a poučení nebyly zasílány v mateřském jazyce stěžovatele) a také jeho zmatečnost a nepřezkoumatelnost (nepřihlédnutí ke všem žalobním námitkám a absence podpisu oprávněné osoby na předmětném rozhodnutí žalovaného). Stěžovatel proto navrhuje, aby byl napadený rozsudek krajského soudu zrušen a zároveň žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že z obsahu jeho rozhodnutí je patrno, že se stěžovatelovými obavami z pronásledování a situací v Kosovu pečlivě zabýval a že k naplnění pojmu „pronásledování“ dle jeho názoru nedošlo, nezjistil ani důvody hodné zvláštního zřetele. Ke stěžovatelem namítané újmě způsobené nemožností jednat v mateřském jazyce uvádí, že žaloba byla podána v češtině a stěžovatel vyslovil souhlas s rozhodnutím o věci bez jednání. Také k procesním pochybením se krajský soud ve svém rozsudku patřičně vyslovil. Žalovaný se proto domnívá, že by měl Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud v souzené věci z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 23. 7. 2004 na základě žádosti, v níž stěžovatel uvedl, že má strach z bývalých vojáků UCK, kteří mu řekli, že nemá v Kosovou co hledat, když jim nepomohl v době války. Ze strachu proto odešel ze Srbska. V ČR má nyní přítelkyni, s níž zde chce zůstat žít.

Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 26. 7. 2004. Při pohovoru za přítomnosti tlumočníka albánského jazyka stěžovatel uvedl, že má albánskou národnost a státní příslušnost Srbsko a Černá Hora, do ČR přijel v únoru 2004, protože měl v Kosovu strach z bývalých vojáků UCK, kteří mu dvakrát vyhrožovali. Na policii či jiné orgány se neobrátil, protože měl obavy a věděl, že by to bylo zbytečné. Dva měsíce v ČR pobýval na turistické vízum, poté nelegálně. O azyl požádal až po půl roce pobytu na českém území, protože o této možnosti dříve nevěděl. V ČR chce zůstat žít, neboť se obává návratu do své vlasti.

Žalovaný se rozhodl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 13. 8. 2004 azyl neudělit, když uvedl, že stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu, ani u něj nebyl zjištěn důvod pro udělení humanitárního azylu dle § 14 tohoto zákona. Správní orgán také posoudil existenci překážek vycestování, tedy zda by byl život stěžovatele v případě návratu do Kosova ohrožen z důvodu národnosti, a tyto neshledal. Žalovaný podrobně hodnotil situaci v Srbsku a Černé Hoře, autonomní oblasti Kosovo, když vycházel mj. ze zprávy MZV USA o dodržování lidských práv v Srbsku a Černé Hoře za rok 2003, zprávy MZV USA z roku 2004 o zemi původu, z příručky MV Velké Británie z října 2003 (oddělení informací o zemích) a z aktuální databáze zpráv ČTK. Dle žalovaného stěžovatel v průběhu řízení neuvedl žádnou konkrétní obavu v případě návratu do Kosova, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelovo dvojí setkání s bývalými členy UCK, z jejichž výhružek měl strach, vyhodnotil žalovaný tak, že vzhledem k nositelům, intenzitě a opakovanosti tohoto jednání není možno považovat činy těchto osob vůči stěžovateli za pronásledování ve smyslu shora uvedeného ustanovení zákona o azylu. Žadatel navíc nepožádal o pomoc policii ani mezinárodní jednotky působící v Kosovu, takže nelze učinit závěr, že by byla ochrana poskytovaná ze strany země jeho příslušnosti neúčinná. Žalovaný také konstatoval, že takové pohnutky, jako je snaha o legalizaci pobytu v ČR, nelze

podřadit zákonným důvodům pro udělení azylu, právní úpravu pobytu cizinců na našem území řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, v platném znění, jehož institutů měl stěžovatel možnost efektivněji využít. V úhrnu tedy bylo žalovaným rozhodnuto, že nedošlo k naplnění podmínek umožňujících udělení azylu podle § 12, § 13 nebo § 14 zákona o azylu a ani není dána překážka vycestování podle jeho § 91.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové. Zde žalovanému vytkl celou řadu pochybení ve správním řízení, jež uvedl obecným odkazem na jednotlivá ustanovení tehdy platného zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „správní řád“), a zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody, na jejichž základě tvrdil výše uvedená porušení zákona, odkázal žalobce na svou žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál. Dále uvedl, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, minimálně pro vztažení překážky vycestování podle jeho § 91.

O této žalobě rozhodl krajský soud svým shora označeným rozsudkem, kterým žalobu zamítl jako nedůvodnou. Žalovaný podle krajského soudu podrobně a náležitě své rozhodnutí odůvodnil; soud se ztotožnil s jeho závěrem, že žalobce ve své žádosti o udělení azylu ani v pohovoru neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z azylově relevantních důvodů. Krajský soud také přisvědčil závěru žalovaného, že se s ohledem na subjekty tvrzených výhružek a na intenzitu a četnost naléhání nemohlo jednat o pronásledování či odůvodněné obavy z něj. Žalobce ani nepožádal o pomoc kosovskou policii ani mezinárodní policii, takže nevyčerpal možnosti dané mu k ochraně v zemi svého původu. Nic také nenasvědčovalo tomu, že by mu byla ochrana ze strany kompetentních orgánů odepřena či byla neúčinná. Žalobce navíc připustil, že se žádostí o azyl snaží legalizovat svůj pobyt na území ČR. Krajský soud tedy uzavřel, že žalovaný postupoval správně a v souladu s ustanoveními zákona o azylu, když žalobci azyl neudělil. Také neudělení humanitárního azylu nevybočilo z běžné a ustálené rozhodovací praxe a je v souladu se zákonem. Žalovaný postupoval v souladu se zákonem, když na základě podrobných informací neshledal ani existenci překážek vycestování. Krajský soud neakceptoval návrh žalovaného na odmítnutí žaloby pro absenci zákonem požadovaných náležitostí (uvedení skutkových důvodů), když odkázal na rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 5. 5. 2004, sp. zn. 1 Azs 37/2004, jež se zabývalo nezbytnými náležitostmi žaloby postačujícími pro její projednání; žalobu jako nedůvodnou tedy podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Tento rozsudek napadl stěžovatel nyní posuzovanou kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je stěžovatel chráněn před důsledky usnesení krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje

cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně); ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti zaprvé namítá nezákonnost, kterou spatřuje v tom, že krajský soud nesprávně posoudil jeho odůvodněný strach z pronásledování z důvodu národnosti ve státě, jehož má občanství a který mu není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu. Upřesňuje, že jako Albánec měl v Kosovu problémy s příslušníky UCK, kteří mu opakovaně vyhrožovali, neboť nebojoval ve válce. Příslušné kosovské orgány nedokázaly stěžovateli poskytnout dostatečnou ochranu, vážně se obával o svůj život, a proto požádal v ČR o azyl. Při posuzování této stěžejní námitky je potřeba odkázat na právní názory zdejšího soudu již dostatečně vyložené v několika obdobných rozsudích. V rozsudku ze dne 10. 3. 2004, sp. zn. 3 Azs 22/2004 (publ. na www.nssoud.cz) konstatoval Nejvyšší správní soud: „*Skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999, o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., tím spíše v situaci, kdy politický systém v zemi původu žalobce dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v řízení o udělení azylu nebyly vyvráceny.*“ Tento soud také upřesnil, že: „*Obecné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Nebyla-li žádost o azyl podána bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co stěžovateli nebyl pro pozdní podání žádosti prodloužen pobyt, na území České republiky pobýval nelegálně a hrozilo mu správní vyhoštění, svědčí to o její účelovosti.*“ (rozhodnutí ze dne 10. 2. 2006, sp. zn. 4 Azs 129/2005). Nejvyšší správní soud tedy obdobně jako krajský soud i žalovaný vyhodnotil, že stěžovatelovi problémy s bývalými příslušníky Osvobozenecké armády Kosova nelze podřadit pod důvody pro azylové řízení významné, tedy že by byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod či že mohl mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Stěžovatel navíc neprokázal, že by státní orgány Srbska a Černé Hory popisované jednání bývalých příslušníků UCK podporovaly či trpěly.

Krajský soud dle názoru stěžovatele také nesprávně posoudil jeho případ po právní stránce, když mj. neshledal důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Domnívá se, že u něj existují důvody hodné zvláštního zřetele – má na území ČR družku, se kterou by rád založil rodinu a žil s ní i nadále v ČR, neboť v Kosovu již nemá žádné rodinné vazby. Také tuto námitku je ovšem třeba odmítnout s poukazem na setrvalou správní judikaturu. Nenárokovostí humanitárního azylu se Nejvyšší správní soud zabýval ve svém rozsudku ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy poměrně široká - ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů,

pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv je výsledkem správního uvážení. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je naopak omezen. Ve svém rozsudku ze dne 22. 1. 2004, sp. zn. 5 Azs 47/2003, Nejvyšší správní soud vyložil: *„Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry.“*

Pokud stěžovatel dále namítá, že v řízení před soudem došlo k porušení zásady rovnosti účastníků vzhledem k tomu, že s ním nebylo jednáno v jeho mateřském jazyce, nebyl mu tedy ustanoven tlumočník, a ani poučení a výzvy krajského soudu nebyly opatřeny překladem, odkazuje Nejvyšší správní soud na svůj právní názor vyjádřený např. v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, sp. zn. 3 Azs 119/2005 (publ. pod č. 686/2005 Sb. NSS), kde soud mimo jiné uvedl: *„Povinnost soudu vyzvat stěžovatelku k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím soudu bez nařízení jednání, v jazyce, jemuž stěžovatelka rozumí, nemusí ani u cizinky vždy nezbytně znamenat nutnost překládat tuto výzvu do jejího mateřského jazyka. Tato povinnost vzniká pouze v případě, kdy soud zjistí, že účastník řízení neovládá jazyk, v němž se vede řízení. Pokud však stěžovatelka se soudem komunikovala v českém jazyce, o ustanovení tlumočníka nepožádala a i ze správního spisu vyplynulo, že česky rozumí, krajský soud nepochybil, pokud jí poučení podle § 51 s. ř. s. zaslal v českém jazyce.“* Vzhledem k tomu, že stěžovatel podal žalobu v českém jazyce a sám o ustanovení tlumočníka nepožádal, nelze nyní krajskému soudu vyčítat, že z vlastní iniciativy nepřekládal do albánského jazyka své výzvy a poučení. Stěžovatel byl krajským soudem řádně vyzván, aby se vyjádřil k možnosti projednat věc bez nařízení jednání a v případě, že by trval na jeho nařízení, byl poučen o možnosti požádat o zajištění tlumočníka. Tato výzva krajského soudu ze dne 23. 11. 2004 byla stěžovateli doručena dne 17. 1. 2005; stěžovatel na vyjádření žalovaného, výzvu soudu dle § 51 odst. 1 s. ř. s. ani poučení dle § 8 odst. 5 s. ř. s. nijak nereagoval, a proto krajský soud rozhodl dne 25. 2. 2005 v souladu se zákonem bez jednání.

Stěžovatel dále uvádí, že rozhodnutí krajského soudu je nezákonné a nepřezkoumatelné, neboť nebylo přihlédnuto k jeho žalobním námitkám týkajícím se závažných procesních pochybení žalovaného, třebaže byly obecného a formálního charakteru. Ve své žalobě stěžovatel jmenoval ustanovení § 3 odst. 3 správního řádu (správní orgány se mají svědomitě a odpovědně zabývat každou věcí), ust. § 3 odst. 4 (spolehlivé zjištění stavu věci) a ust. § 47 odst. 3 (náležitosti rozhodnutí - v odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvede skutečnosti, které byly podkladem rozhodnutí a jakými úvahami byl při hodnocení důkazů veden). Nejvyšší správní soud se však v tomto bodě po seznámení se se spisovým materiálem plně shoduje s názorem krajského soudu, že žalovaný spolehlivě zjišťoval stav věci, pro své rozhodování si opatřil dostatek podkladů a své rozhodnutí patřičně

odůvodnil, což ostatně plyne i ze shora provedené rekapitulace věci. Zdejší soud tedy žádná závažná procesní pochybení v rozhodování žalovaného neshledal.

Poslední stěžovatelova námitka se týká chybějícího podpisu oprávněné osoby na předmětném rozhodnutí žalovaného, což dle jeho názoru způsobuje nicotnost správního rozhodnutí. Na základě této námitky Nejvyšší správní soud posoudil předmětné rozhodnutí a zjistil, že toto tvrzení stěžovatele se nezakládá na pravdě. Podle ustanovení § 47 odst. 5 zákona správního řádu účinného do 31. 12. 2005 bylo požadováno, aby byl v písemném vyhotovení rozhodnutí uveden orgán, který rozhodnutí vydal, přičemž toto rozhodnutí musí být opatřeno úředním razítkem a podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby. Soud po prozkoumání správního spisu zjistil, že stěžovateli bylo dne 15. 9. 2004 doručeno do vlastních rukou rozhodnutí žalovaného založené na č. l. 66 – 71 správního spisu, jak plyne z protokolu o předání rozhodnutí (založen na č. l. 64 správního spisu). Na předmětném rozhodnutí je uvedena funkce PhDr. T. H., ředitele odboru azylové a migrační politiky, rozhodnutí je opatřeno červeným otiskem kulatého razítka a vlastnoručním podpisem. Opis napadeného rozhodnutí pak obsahuje pouze funkci pověřené osoby, otisk razítka a podpis za odrážkou „za správnost“. Stěžovatel tedy obdržel rozhodnutí, které obsahovalo všechny předepsané náležitosti, o jeho bezvadnosti není pochyb, a proto nelze vyhovět ani této kasační námitce. Navíc, pouze pro informaci a nad rámec posuzované skutkové situace, Nejvyšší správní soud připomíná své rozhodnutí ze dne 29. 1. 2004, sp. zn. 2 Azs 64/2003 (publ. pod č. 199/2004 Sb. NSS), kde uvedl: *„Není-li vyhotovení správního rozhodnutí, které je doručeno účastníkovi, opatřeno vlastnoručním podpisem oprávněné osoby, ale jen předtištěným jménem, příjmením a funkcí oprávněné osoby, úředním razítkem a doložkou „za správnost“ podepsanou osobou, která stejnopisy písemného vyhotovení pořídila, pak takový postup neodpovídá § 47 odst. 5 správního řádu. Za situace, kdy je součástí správního spisu vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je i jinak bezvadné, nezakládá tato vada nicotnost rozhodnutí, neboť je zřejmé, že rozhodnutí skutečně vydala k tomu oprávněná osoba.“*

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byl právním zástupcem pro řízení o kasační stížnosti ustanoven advokát Mgr. Bohumil Budínský; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokáta částkou 2x 1000 Kč za dva úkony právní služby – převzetí a příprava věci a doplnění kasační stížnosti - a 2x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1, § 12 odst. 1, § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, tedy 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2007

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu